

Проект
«Економічний розвиток міст»

Профіль громади міста
Євпаторія

*(Матеріали до проекту Стратегічного плану
економічного розвитку)*

ВСТУП

Євпаторія – одне з найдавніших міст півдня України. Перше античне поселення виникло тут, на узбережжі Каламітської затоки, в кінці VI століття до н.е., тобто 2500 років назад.

Античне місто Керкінітіда проіснувало біля 700 років і було зруйновано скіфськими племенами. Залишки Керкінітіди збереглись у центральній частині міста.

Пройшло небагато часу, перш ніж на місці зруйнованого античного міста виникло нове поселення.

Після загарбування у 1475 році кримського узбережжя турками-османами на місті Керкінітіди була збудована фортеця Гезльов. Гезльов був великим торговим портом і одним із центрів работоргівлі в Криму.

Після об'єднання Криму з Росією в 1783 році, Гезльов назвали Євпаторією на згадку про Митридата VI Євпатора.

Євпаторія почала відбудовуватися і поступово розвиватись, як курорт лише наприкінці XIX століття, особливо після того, як у 1887 році на березі Мойнакського озера була збудована грязелікарня.

В 1997 Євпаторії надано статус Національного дитячого курорту.

Площа міста 6539 га. Місто простягнулося уздовж узбережжя на 20 км. і на 7 км. на північ у степ. Південна межа – узбережжя Каламітської затоки, зі сходу підступає озеро Сасик-Сиваш, із заходу – Монакське озеро і кілька лиманів, відділених від моря порівняно вузькими піщаними смугами.

Таблиця 1. Порівняння міста та району

	Площа (км ²)	Площа у % до загальної площі країни	Населення	Населення у % до загального населення країни	Щільність населення
Місто	65,4	0,011%	118726	0,252%	1815,38
Область	26100	4,323%	1985500	4,215%	76,07
Україна	603700	100,000%	47100500	100,000%	78,02

Таблиця 2. Функціональні характеристики міст-конкурентів

	Функція		
	Населення	Праця	Послуги
Євпаторія	0,252%	0,230%	0,462%
Алушта	0,108%		0,192%
Саки	0,056%		0,090%
Феодосія	0,227%		0,000%

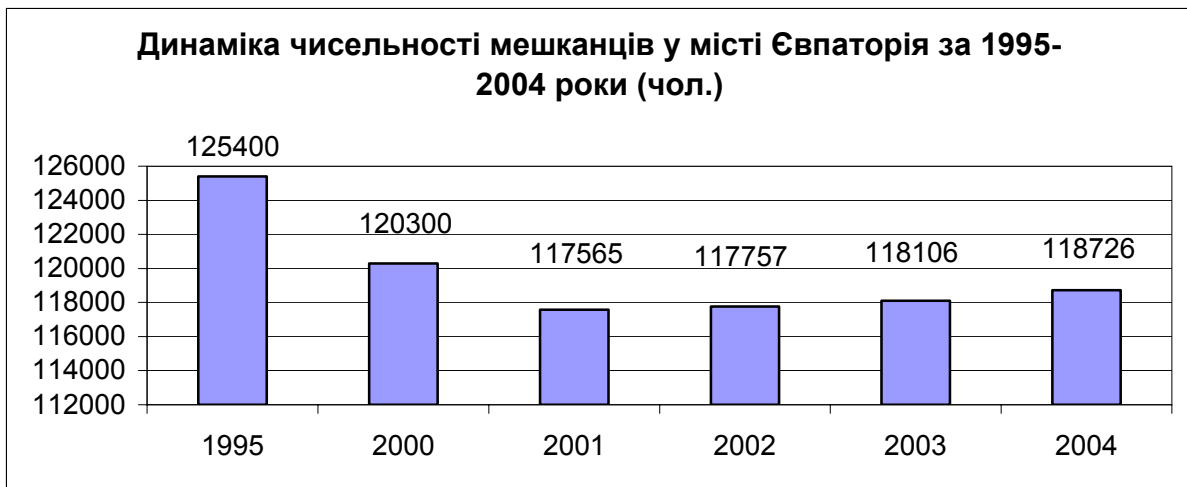
Примітка: Функція «населення» – постійні мешканці міста як відсоток населення країни; функція «праця» – зайняті робочі місця у місті як відсоток загальної кількості зайнятих робочих місць у країні; функція «послуги» – те ж саме, що й функція «праця», але в галузях, що не належать до сільського господарства, лісництва, промисловості, будівництва, транспорту і зв'язку.

НАСЕЛЕННЯ

Таблиця 3. Чисельність мешканців у місті та районі, 1989–2005 рр. (на 31 грудня).

	1989	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Місто		125400	120300	117565	117757	118106	118726	125400

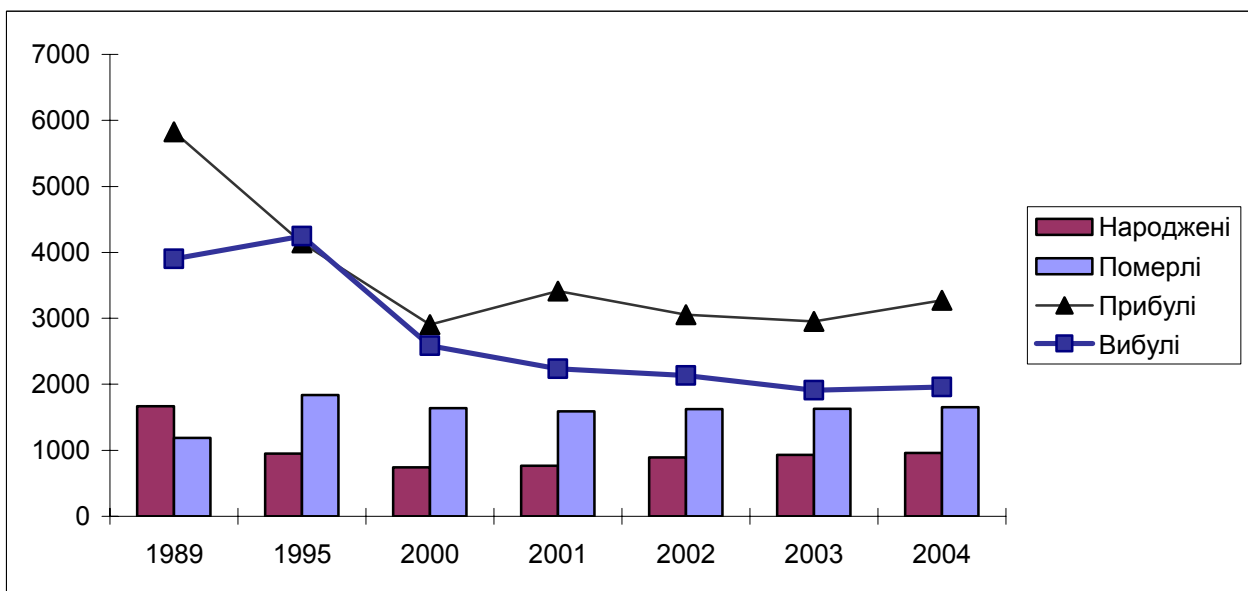
Станом на 1 січня 2005 року чисельність населення міста збільшилась у порівнянні з 2001 роком на 9,4% за рахунок міграційного приросту. Чисельність народжених збільшилась на 25,1% і складає 961 особу, чисельність померлих збільшилась у порівнянні з 2001р. на 3,9% і склала 1654 осіб. Коефіцієнт смертності у 2004р. - 13,6% на 1000 мешканців населення, народжуваності - 7,9%.

Таблиця 4. Природний та міграційний рух населення

	1989	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Народжені	1667	948	744	768	894	933	961
Померлі	1187	1838	1638	1592	1626	1628	1654
Природний приріст населення	480	-890	-894	-824	-732	-695	-693
Прибулі	5826	4146	2904	3414	3055	2954	3272
Вибулі	3902	4247	2585	2234	2131	1910	1959
Механічний приріст	1924	-101	319	1180	924	1044	1313
Загальне збільшення (зменшення)	2404	-991	-575	356	192	349	620
Ланцюговий індекс – чисельність населення	0,00%	99,22%	99,52%	100,30%	100,16%	100,30%	100,53%

Примітка: «Ланцюговий індекс» – це відсоток загальної чисельності населення у порівнянні з попереднім роком (як у ланцюгу – кожна ланка з'єднана з попередньою).

Таблиця 5. Розподіл населення за віком

	1989	%	2000	%	2004	%
Чоловіки 0-14 років					7275	6,13%
Жінки 0-14 років					6764	5,70%
Чоловіки і жінки 0-14 років разом					14039	11,83%
Чоловіки 15-24 роки					8218	6,92%
Жінки 15-24 роки					7809	6,58%
Чоловіки і жінки 15-24 роки разом					16027	13,50%
Чоловіки 25-44 роки					13962	11,76%
Жінки 25-44 роки					16557	13,95%
Чоловіки і жінки 25-44 роки разом					30519	25,71%
Чоловіки 45-60 років					9157	7,71%
Жінки 45-60 років					12124	10,21%
Чоловіки і жінки 45-60 років разом					21281	17,93%
Чоловіки старші 60 років					7497	6,32%
Жінки старші 60 років					14013	11,81%
Чоловіки і жінки старші 60 років разом					21510	18,12%
«Віковий індекс»					153,21604	

Примітка:

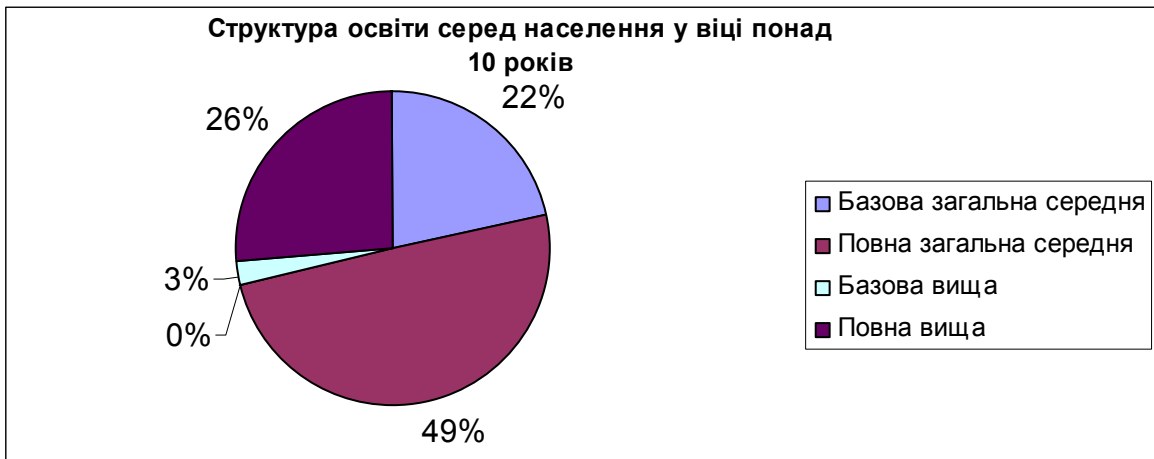
$$\text{Віковий індекс} = \frac{\text{чисельність населення у віці понад 60 років}}{\text{чисельність населення у віці до 14 років включно}}$$

Таблиця 6. Рівні освіти серед населення у віці понад шість років (для України – за даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року для міського населення у віці понад 10 років)

	Абсолютний показник	Структура	Структура в Україні для міського населення
Базова загальна середня	14899,558	21,70%	25,0%
Повна загальна середня	33955	49,45%	34,8%
Професійно-технічна		0,00%	
Базова вища	1731	2,52%	21,3%
Повна вища	18076	26,33%	16,6%
Інше		0,00%	

Примітки:

1. В графі "професійно-технічна освіта" вказати кількість всіх громадян, які закінчили професійно-технічні училища (але не закінчували після цього технікумів чи вузів), незалежно від того, базову чи повну середню освіту вони при цьому мають.
2. В графі "повна середня освіта" вказати кількість всіх громадян, що мають цей рівень освіти, незалежно від того, в школі чи в ПТУ він отриманий.

ЖИТЛО

Таблиця 7. Розвиток житлового забезпечення

	1970	1980	1990	1995	2000	2002	2004
Заселені будинки разом, у тому числі:							5878
- індивідуальні будинки							4756
- % індивідуальних будинків серед усіх будинків							80,91%
Заселені помешкання разом у тому числі:							48764
- в індивідуальних будинках							11145
- % в індивідуальних будинках							22,85%
% помешкань, підключених до комунального водопостачання			90,00%		98,60%	97,00%	98,70%
% помешкань, підключених до комунального газопостачання			84,00%		93,50%	95,80%	97,10%
% помешкань, підключених до комунальної системи каналізації			89,00%		97,80%	91,20%	95,60%
% помешкань, підключених до центрального опалення			84,00%		91,30%	75,80%	77,90%
Кількість помешкань на 100 мешканців							40,9
Кількість помешкань на 100 мешканців в Україні (для наявного міського населення)			50,7	52,1	56,8	58,4	

Помешкання – квартира або індивідуальний будинок.

Кількість помешкань підключених до центрального опалення зменшилась за рахунок введення в експлуатацію міні котелень, перехід на автономне опалення, що в свою чергу веде до зростання споживання електроенергії та газу.

Таблиця 8. Введення нового житла

	1995	2000	2002	2004
Новозбудовані житлові будинки разом, у тому числі:	59,2	17,5	18,6	31,8
- індивідуальні будинки	5,2	2,7	6,9	11,7
- % індивідуальних будинків	8,78%	15,43%	37,10%	36,79%
Новозбудовані помешкання разом, у тому числі:	505	241	201	330
- в індивідуальних будинках	41	16	32	62
- % в індивідуальних будинках	8,12%	6,64%	15,92%	18,79%
Середня ринкова ціна 1 м ² площі нового помешкання, грн.:	x	525	1033,5	2268,4
Середній розмір нового помешкання м ²	117,22	72,61	92,54	96,36

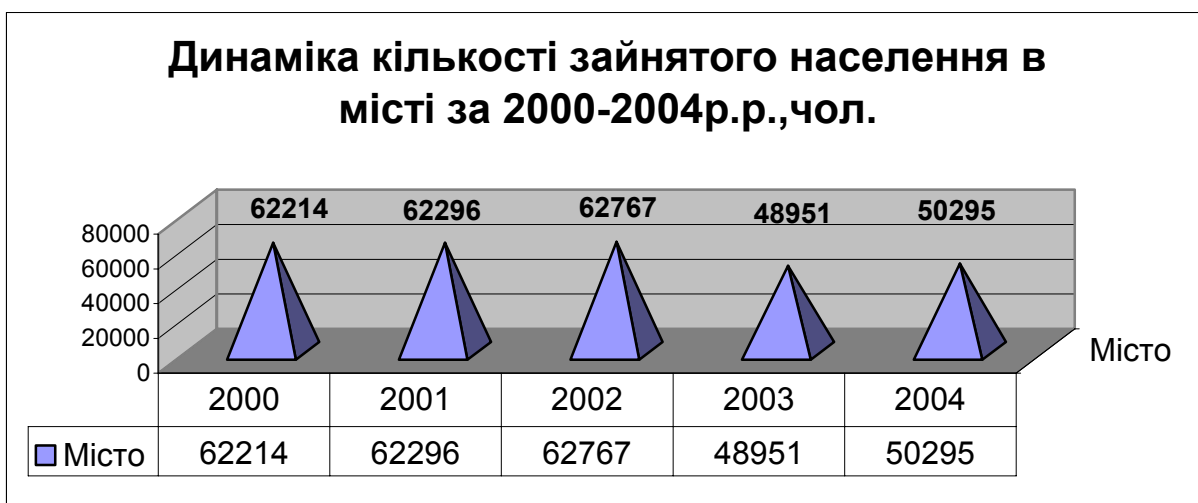
Кількість багатоквартирних будинків зростає внаслідок активізації діяльності по введенню комерційного житла ведучих будівельних установ міста, таких як: ВАТ „Будкомплекс”, УНР-28, ВАТ БПМК-4 філія ТОВ „Консоль”.

ЗАЙНЯТІСТЬ І ДОХОДИ

Зайнятість

Таблиця 9. Загальні тенденції зміни зайнятості (кількість робочих місць; наймані + самозайняті)

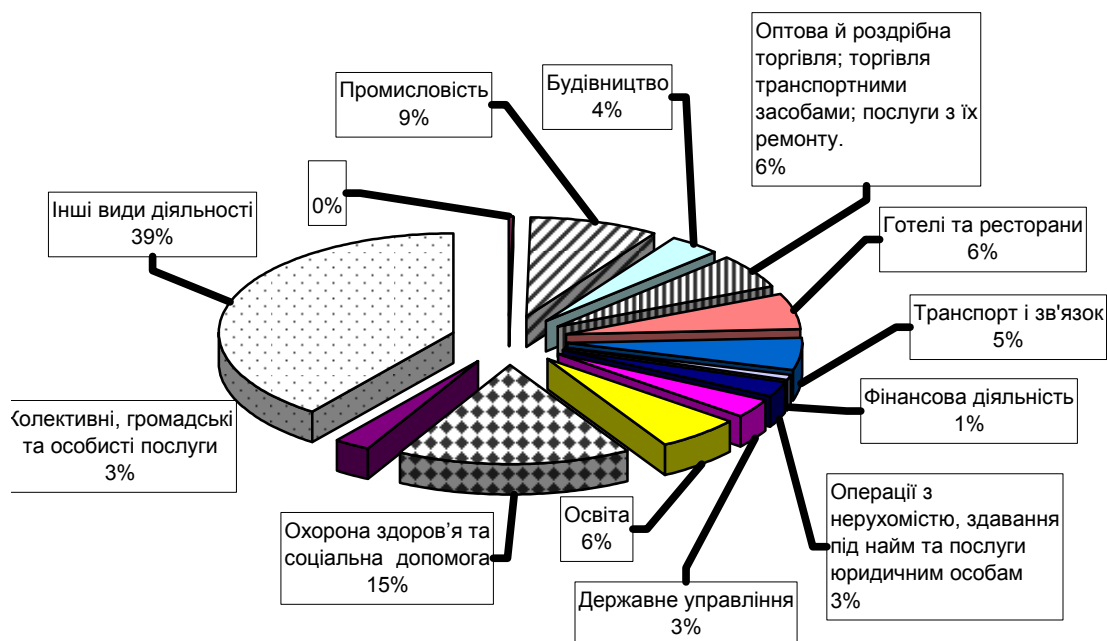
	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Місто			62214	62296	62767	48951	50295
Область			775000	776900	812700	808300	
Україна		23811900	21336700	21112400	21502500	21587500	

Таблиця 10. Зайнятість за видами діяльності

	1995		2000		2004	
	Кількість працівників	% від загальної кількості	Кількість працівників	% від загальної кількості	Кількість працівників	% від загальної кількості
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство					144	0,29%
Промисловість					4399	8,75%
Будівництво					1853	3,68%
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту.					2817	5,60%
Готелі та ресторани					3008	5,98%
Транспорт і зв'язок					2557	5,08%
Фінансова діяльність					407	0,81%
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам					1285	2,55%
Державне управління					1509	3,00%
Освіта					2986	5,94%
Охорона здоров'я та соціальна допомога					8063	16,03%
Колективні, громадські та особисті послуги					1284	2,55%
Інші види діяльності					19983	39,73%

Структура зайнятості населення за видами діяльності в місті за 2004р.

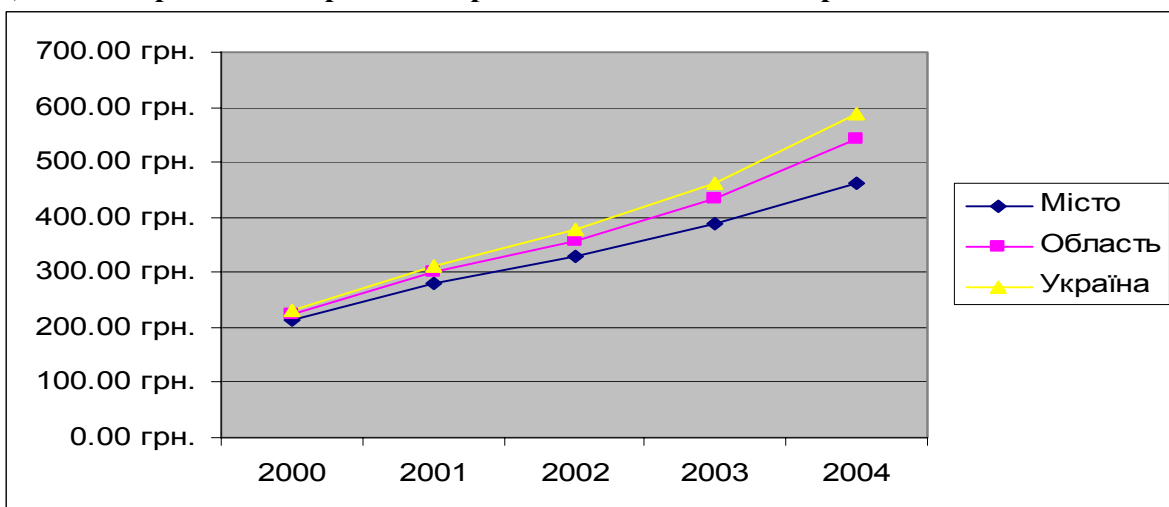

Заробітна плата

Таблиця 11. Середня заробітна плата (грн.)

	2000	2001	2002	2003	2004	2001/ 2000	2002/ 2001	2003/ 2002	2004/ 2003
	Номінальні величини, грн.					% зростання			
Місто	213,00	279,00	328,00	390,00	462,00	30,99%	17,56%	18,90%	18,46%
Область	225,00	301,00	358,46	433,13	542,98	33,78%	19,09%	20,83%	25,36%
Україна	230,00	311,00	376,38	462,27	589,62	35,22%	21,02%	22,82%	27,55%

Динаміка зростання середньої заробітної плати в Євпаторії

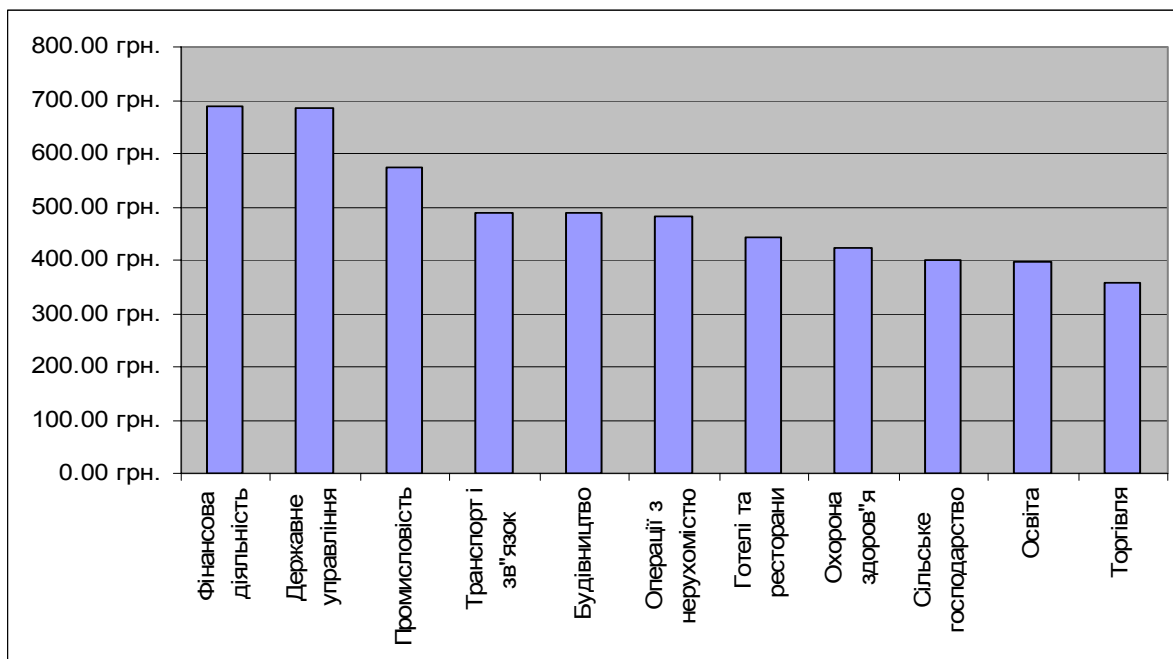
Таблиця 12. Заробітна плата за видами діяльності

	2000	2001	2002	2003	2004	2001/ 2000	2002/ 2001	2003/ 2002	2004/ 2003
	Номинальні величини, грн.					% зростання			
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство			175,00	337,0	401,00			92,57%	18,99%
Промисловість			424,00	487,00	575,00			14,86%	18,07%
Будівництво			310,00	457,00	487,00			47,42%	6,56%
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту			256,00	273,00	359,00			6,64%	31,50%
Готелі та ресторани			336,00	374,00	444,00			11,31%	18,72%
Транспорт і зв'язок			374,00	459,00	490,00			22,73%	6,75%
Фінансова діяльність			569,00	622,00	690,00			9,31%	10,93%
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам			378,00	416,00	481,00			10,05%	15,63%
Державне управління			510,00	577,00	686,00			13,14%	18,89%
Освіта			247,00	307,00	396,00			24,29%	28,99%
Охорона здоров'я та соціальна допомога			280,00	339,00	422,00			21,07%	24,48%

Станом на 1 січня 2005р. середньосписочна чисельність штатних працівників по місту складає 25122 особи, що на 0,9% більше у порівнянні з 2003р.

Збільшилась чисельність працюючих у будівництві (на 29,3%), транспорті (на 20,8%). Зменшилася кількість укладених з найманими працівниками трудових договорів. За 2004р. кількість працюючих на таких умовах складає 3016 осіб.

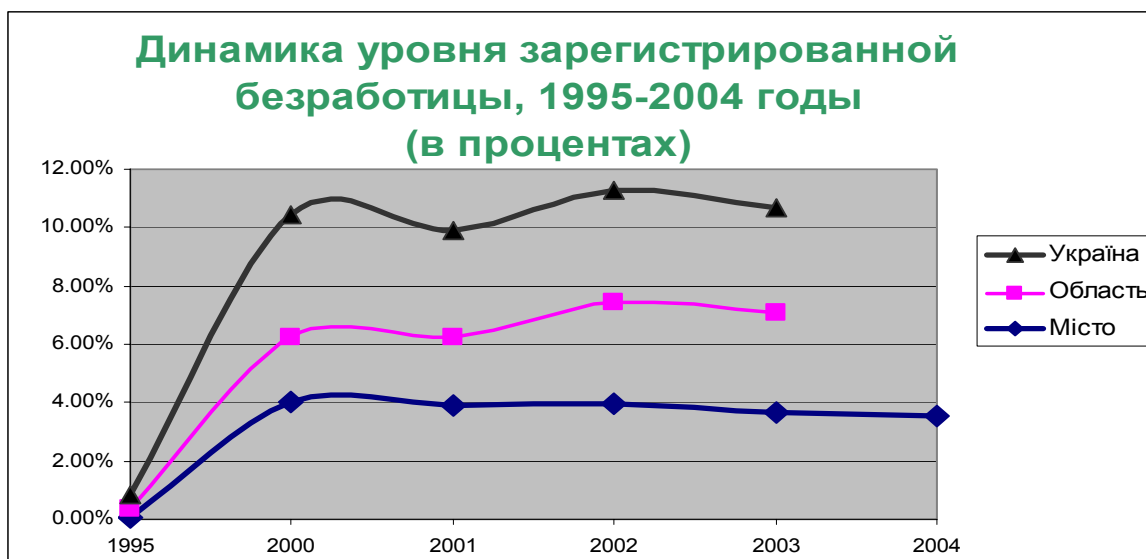
Заробітна плата за видами діяльності

Безробіття

Таблиця 13. Рівень зареєстрованого безробіття на 31 грудня (у відсотках до економічно активного населення працездатного віку)

	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Місто	0,05%	4,03%	3,93%	3,97%	3,69%	3,52%
Область	0,3%	2,2%	2,3%	3,5%	3,4%	0,0%
Україна	0,5%	4,2%	3,7%	3,8%	3,6%	

Зменшення кількості безробітних пояснюється створенням нових робочих місць, зростанням суб'єктів підприємницької діяльності.

Таблиця 14. Кількість безробітних на одну вакансію на 31 грудня (чисельність зареєстрованих безробітних, поділена на кількість вакантних робочих місць)

	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Місто	3	27	20	9	6	6
Область		13	11	14	9	0
Україна	2	17	11	9	7	

Ситуація на ринку праці в місті характеризується зменшенням соціального напруження, збільшенням чисельності працевлаштованих громадян.

Найголовнішим індикатором ситуації на ринку праці є навантаження на одно вільне робоче місце. Кількість безробітних на одну вакансію зменшилась з 27 осіб у 2000 році до 6 осіб у 2004 році. На 01.07.2005р. на кожне вільне робоче місце претендує одна людина. Кількість вакансій на 01.07.2005р. становило 1148 робочих місць і вакантних посад, що у 2,7р. більше порівняно с початком року.

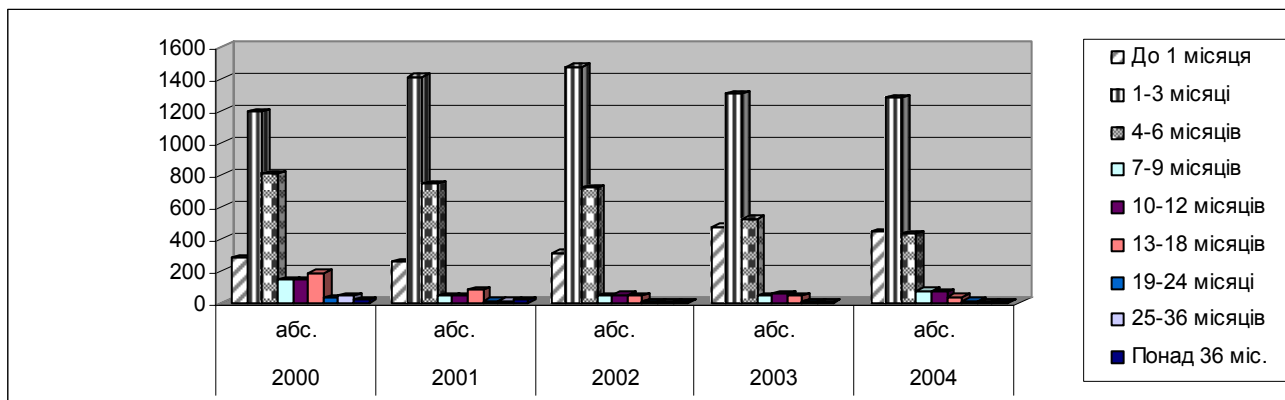
Таблиця 15. Зареєстровані безробітні за рівнем освіти

	1995		2000		2001		2002		2003		2004	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
Базова загальна середня	1	3,00%	216	8,00%	146	6,00%	143	5,00%	131	5,00%	90	3,66%
Повна загальна середня	6	17,00%	924	32,00%	854	33,00%	897	34,00%	880	36,00%	985	40,06%
Професійно-технічна	17	49,00%	646	23,00%	720	27,00%	659	25,00%	576	23,00%	463	18,83%
Базова вища			705	25,00%	619	24,00%	664	25,00%	587	24,00%	527	21,43%
Повна вища	11	31,00%	355	12,00%	285	11,00%	283	11,00%	285	12,00%	285	11,59%

Специфіка міста – курорту визначає категорії необхідних робітників, маючих професійно-технічну підготовку, або базову середню освіту для виконання некваліфікованих робіт, тому працевлаштованість таких безробітних вище чим у осіб з повною середньою освітою.

Таблиця 16. Зареєстровані безробітні за тривалістю безробіття (на 31 грудня)

	1995		2000		2001		2002		2003		2004	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
До 1 місяця	13	37,14%	284	9,98%	258	9,83%	312	11,79%	475	19,32%	445	18,10%
1-3 місяці	19	54,29%	1197	42,06%	1414	53,89%	1477	55,82%	1305	53,07%	1284	52,22%
4-6 місяців	3	8,57%	809	28,43%	743	28,32%	716	27,06%	526	21,39%	434	17,65%
7-9 місяців		0,00%	140	4,92%	46	1,75%	40	1,51%	45	1,83%	75	3,05%
10-12 місяців		0,00%	145	5,09%	44	1,68%	50	1,89%	54	2,20%	65	2,64%
13-18 місяців		0,00%	185	6,50%	81	3,09%	38	1,44%	42	1,71%	35	1,42%
19-24 місяці		0,00%	27	0,95%	10	0,38%	2	0,08%	4	0,16%	9	0,37%
25-36 місяців		0,00%	39	1,37%	10	0,38%	4	0,15%	8	0,33%	2	0,08%
Понад 36 міс.		0,00%	20	0,70%	18	0,69%	7	0,26%		0,00%	1	0,04%

Таблиця 17. Вікова структура зареєстрованих безробітних

	1995		2000		2001		2002		2003		2004	
		%		%		%		%		%		%
15-17 років		0,00%	31	1,09%	47	1,79%	65	2,46%	56	2,28%	50	2,03%
18-27 років	5	14,29%	661	23,23%	675	25,72%	672	25,40%	593	24,12%	521	21,19%
28 років – передпенсійний вік		0,00%	125	4,39%	100	3,81%	112	4,23%	134	5,45%	144	5,86%
Інші	30	85,71%	2029	71,29%	1802	68,67%	1797	67,91%	1676	68,16%	1635	66,49%

Таблиця 18. Порівняльна таблиця структури зареєстрованих безробітних – місто, район, область, країна (%)

		1995	2000	2001	2002	2003	2004
Зареєстровані в службі зайнятості понад 6 місяців	Місто	0,00%	19,54%	7,96%	5,33%	6,22%	7,60%
	Область						
	Україна						
Вік 18-27 років	Місто	14,29%	23,23%	25,72%	25,40%	24,12%	21,19%
	Область						
	Україна						
Вік 28 років – передпенсійний	Місто	0,00%	4,39%	3,81%	4,23%	5,45%	5,86%
	Область						
	Україна						
Освіта вища	Місто	31,00%	37,00%	35,00%	36,00%	36,00%	34,00%
	Область						
	Україна						
Жінки	Місто	77,00%	76,00%	81,00%	85,00%	83,00%	85,00%
	Область						
	Україна						

ЕКОНОМІКА

Суб'єкти господарської діяльності

Таблиця 19. Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності на 1000 жителів (на 31 грудня)

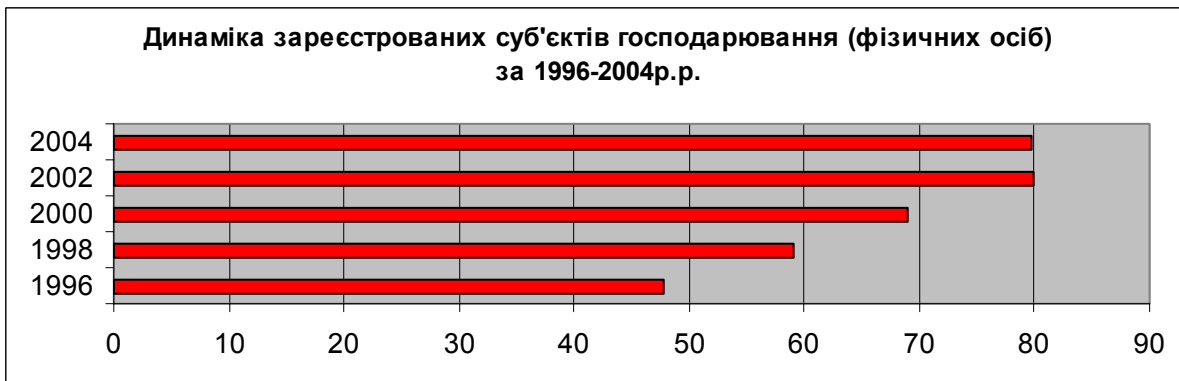
А. Юридичні особи

	1996	1998	2000	2002	2004
Місто	20,76	22,48	23,20033	24,86476	18,57217
Область					
Україна					

В. Фізичні особи

	1996	1998	2000	2002	2004
Місто	47,85	59,02	68,92768	79,9358	79,76349
Область					
Україна					

Станом на 01.01.2005р. в м. Євпаторія зареєстровано 11675 суб'єктів підприємницької діяльності, з них кількість юридичних осіб становила 2205 осіб, фізичних осіб 9470, що менше минулорічного показника на 14,5%.

У місті спостерігається тенденція збільшення чисельності фізичних осіб зайнятих підприємницькою діяльністю, внаслідок того, що при оформленні документів фінансові витрати значно менші: спрощена система реєстрації, звітності та оподаткування.

Таблиця 20. Зареєстровані суб'єкти підприємницької діяльності в місті

	1996	1998	2000	2002	2004
Зареєстровані суб'єкти разом	8461	9910	11083	12341	11675
Частка фізичних осіб	69,74%	72,42%	74,82%	76,27%	81,11%
Кількість зареєстрованих суб'єкти – ланцюговий індекс		117,10%	111,80%	111,40%	94,60%

Таблиця 21. Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності в місті

	2000	2004	З них приватні
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	20	30	27
Рибне господарство	3	2	2
Промисловість, у т.ч.:	262	196	183
добувна промисловість			
обробна промисловість			
виробництво та розподілення електроенергії, газу та води			
Будівництво	215	179	168
Оптова і роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	674	566	544
Готелі та ресторани	116	128	115
Транспорт і зв'язок	28	36	34
Фінансова діяльність	37	29	29
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	180	227	197
Освіта	25	33	21
Охорона здоров'я та соціальна допомога	99	119	80
Колективні, громадські та особисті послуги	230	319	301
Інші	902	341	
РАЗОМ	2791	2205	1701

МСП - малі та середні підприємства

Таблиця 22. Обсяг продукції та послуг за видами діяльності в порівняних цінах (тис. грн.)

	2000	2004
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство та рибне господарство		
Обсяг реалізованої промислової продукції у відпускних цінах підприємств, у т.ч.:		134070,2
добувна промисловість		
обробна промисловість		78130,5
виробництво та розподілення електроенергії, газу та води		55939,7
Обсяг підрядних робіт, виконаний власними силами будівельних підприємств	5727	30222
Оборот роздрібною торгівлі	36200,6	154749,4
Обсяг реалізованих послуг, у т.ч.	131314,6	284937,2
Будівництво	705,6	10643,9
Оптова і роздрібно торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	831,3	1694,6
Готелі та ресторани	23261,5	36478,1
Транспорт і зв'язок	27761,1	31726,3
Фінансова діяльність		
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	1981,1	6562
Освіта	755,5	3856,4
Охорона здоров'я та соціальна допомога	72966	144008,1
Колективні, громадські та особисті послуги	3052,5	49967,8
Послуги домашньої прислуги		

Таблиця 22а

Показники	2004 рік, грн.			
	Євпаторія	Алушта	Саки	Феодосія
Обсяг реалізованої промислової продукції 1 працюючого у промисловості	51884,8	73067,8	36915,2	35370,8
Обсяг обороту підприємств роздрібною торгівлі на душу населення	1275	1300	1038	1513
Обсяг реалізованих послуг на душу населення	1702	2779,7	1715,4	2596,3

Обсяг реалізованої продукції за 2004 рік становлює 134070,2 тис.грн. У порівнянні з 2003р. збільшився випуск хлібо-булочних виробів на 514,8тн., меблі конторської на 243 од., та інші, однак слід відмітити знижку випуску кондитерських виробів на 781,2 тн., він ординарних міцністю більш 15 на 197 тис.дал., бетона на 3,8 тис.шт., газет на 174,5 тис.екз.

Підприємствами та організаціями міста (крім підприємств малого бізнесу, бюджетних установ) за січень-грудень 2004р. за даними статистичного спостереження отримано збитків 3804 тис.грн. (загальна сума прибутку - 8925 тис.грн., збитка 12729 тис.грн.). За 2004р. збитково спрацювало 41,2% підприємств. Більшість таких підприємств і організацій в промисловості - 57,1%, будівництве - 54,5%, операціях з нерухомістю 70%.

Загальний обсяг роздрібного товарообігу в 2004р. склав 154749,4 тис.грн., у т.ч. товарообіг роздрібною торгівлі 145995,4 тис.грн., роздрібний товарообіг ресторанного господарства 8754,0 тис.грн.

В структурі роздрібного товарообігу у 2004р. збільшилась частка продовольчих товарів, що складає 48,9% проти 46,7% минулорічного періода.

Обсяг оптового товарообігу за 2004р. склав 115054,9 тис.грн., що більш на 29,2% у порівнянні з 2003р. Як і раніше в оптовому товарообігу зростає частка товарів вітчизняного виробника.

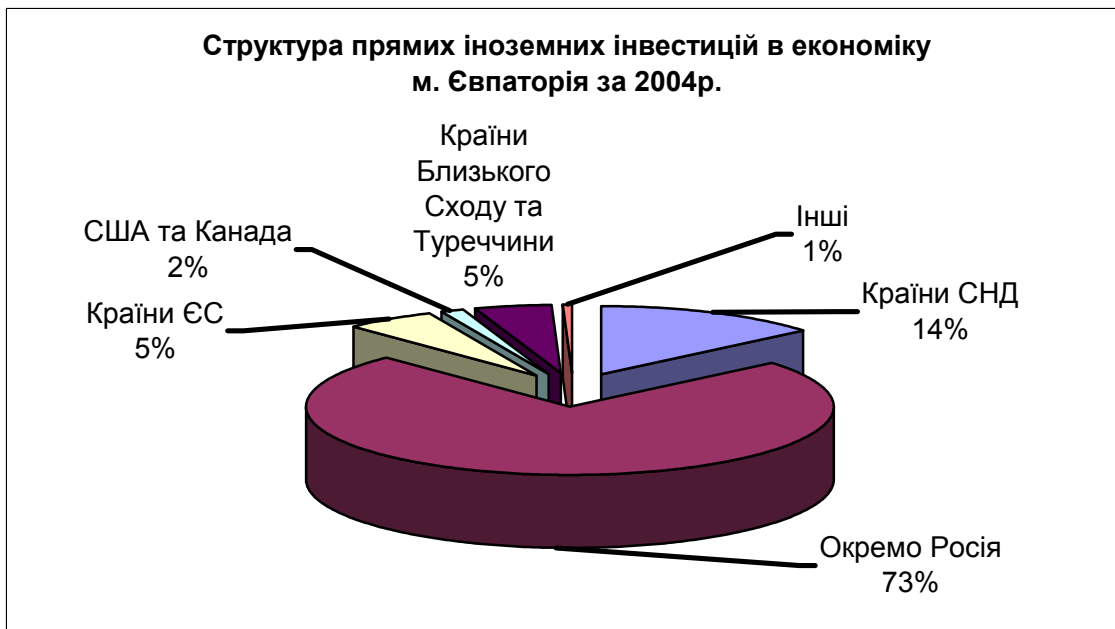

Таблиця 23. Підприємства в місті за чисельністю працівників

	1998		2000		2002		2004	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
0 (самозайняті особи)								0,00%
1-20 працівників							40	22,60%
21-100 працівників							88	49,72%
101-500 працівників							46	25,99%
501-1000 працівників							3	1,69%
1001-5000 працівників							0	0,00%
Понад 5000 працівників							0	0,00%

Таблиця 24. Географічна структура експорту (тис. доларів)

	2000	2004
Країни СНД	60,73	1401
Окремо Росія	1499,2	7509,9
Країни ЄС	108,02	554,53
США та Канада	319,06	155,73
Країни Близького Сходу та Туреччини	195,9	476,47
Інші	248,52	52,17
РАЗОМ	2431,43	10149,8

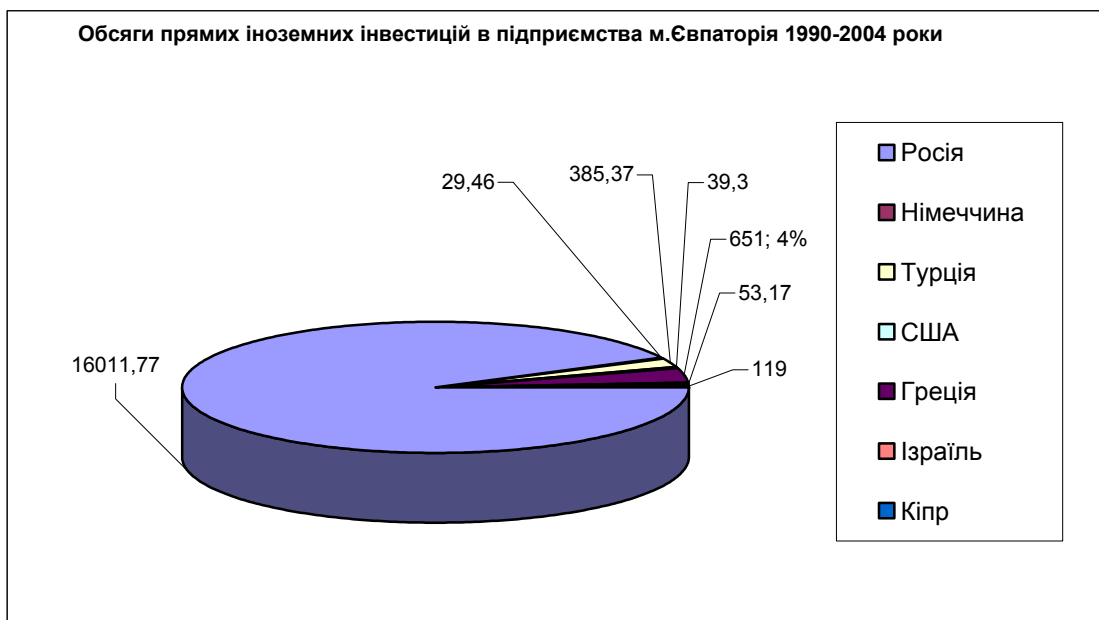
Обсяги експорту послуг за 2004 рік склали 10149,8 тис.дол., імпорту 2101,34 тис.доларів, що відповідно на 47,5% більше і на 54,6% менше у порівнянні з 2003 роком. Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі зросло на 57,6%.

Обсяг експорту послуг збільшився на 4616,03 тис.доларів США, у т.ч. За рахунок послуг пов'язаних з охороною здоров'я і соціальною допомогою в у 2,8р., послуг пов'язаних з будівництвом у 4,7р.

Партнерами в зовнішній торгівлі були нерезиденти 18 країн світу.

Таблиця 25. Структура прямих іноземних інвестицій за країнами походження (тис. доларів)

	2004	Усього, починаючи з 1990 р.	% від загальних
Росія	5778,46	16011,77	98,28%
Німеччина	2,41	29,46	0,04%
Турція	45,37	385,37	0,77%
США		39,3	0,00%
Греція		651	0,00%
Ізраїль	53,17	53,17	0,90%
Кіпр		119	0,00%
РАЗОМ	5879,41	17289,07	100,00%

У 2004 році інвесторами міста є 4 країни світу, основними з них - нерезиденти Росії 98,25%, Ізраїля - 0,9%.

Іноземний капітал спрямован на розвиток підприємств слідує видів економічної діяльності: охорона здоров'я і соціальна допомога 76,5% від загального обсягу інвестицій, готелі та ресторани - 19,9%, легка промисловість 2,2%, харчова промисловість 0,8%.

Найбільші роботодавці

Таблиця 26. Найбільші роботодавці (не більше 30)

Підприємство	Вид діяльності (основний)	Чисельність працівників у 2004 р.
1.Євпаторійське управління по експлуатації газового господарства "Крімгаз"	Постачання природного газу	254
2.Виробниче підприємство водопроводно-каналізаційного господарства ВО "Кримводоканал"	Водопостачання і водовідведення	397
3.Євпаторійський філіал АП "Кримтеплокомуненерго"	Виробництво і постачання теплової енергії	449
4.ЗАТ "Євпаторійський міський молочний завод"	Переробка молочної продукції і виробництво молока, масла, сирів	369
5.Євпаторійський хлібокомбінат ВАТ "Кримхліб"	Виробництво хлібобулочних і кондитерських виробів	313
6.Євпаторійський морської торговельний порт	Переробка вантажів перевезення пасажирів	221
7.КП "Трамвайне управління"	Перевезення пасажирів	228
8.Детячий клінічний санаторій МО	Санаторно-курортне обслуговування	731

9. ДСОЦ "Дружба"	Санаторно-курортне обслуговання	495
10. ДСОЦ "Маяк"	Санаторно-курортне обслуговання	428
11. Санаторій-ДСОЦ "Мрія"	Санаторно-курортне обслуговання	339
12. Санаторій ім. Крупської	Санаторно-курортне обслуговання	298
13. Управління освіти міської ради	Освіта	2178
14. Міське територіально- медичне об'єднання	медицина	867
15. Дитяче територіально- медичне об'єднання	медицина	507
16. ЗАТ "Хвиля"	Санаторно-курортне обслуговання	746
17. ТОВ фірма "Сервісгаз"	перевозка пасажирів	310
18. ТОВ фірма Консоль	будівництво, ремонт	285

Економіка міста

Таблиця 27. Доходи міського бюджету на одного мешканця (грн.)

А. 2003 р.

	Прибутковий податок з громадян	Податок на прибуток підприємств комунальної власності	Місцеві податки та збори	Плата (податок) за землю	Податкові надходження разом	Дохід від оренди комунального майна
Місто	161,72 грн.	1,69 грн.	27,09 грн.	34,71 грн.	273,64 грн.	12,70 грн.
Область	232,48 грн.		15,48 грн.	33,64 грн.	391,73 грн.	
Україна	285,01 грн.		12,49 грн.	42,84 грн.	1 145,00 грн.	

В. 2004 р.

	Податок з доходів фізичних осіб	Податок на прибуток підприємств комунальної власності	Місцеві податки та збори	Плата (податок) за землю	Податкові надходження разом	Дохід від оренди комунального майна
Місто	149,93 грн.	0,84 грн.	19,37 грн.	40,43 грн.	263,63 грн.	14,32 грн.
Область						
Україна						

С. 2005 р.

	Податок з доходів фізичних осіб	Податок на прибуток підприємств комунальної власності	Місцеві податки та збори	Плата (податок) за землю	Податкові надходження разом	Дохід від оренди комунального майна
Місто						

Зменшення находжень від податку з доходів фізичних осіб у 2004 році у порівнянні з минулим роком відбулося за рахунок скорочення ставок податку з 16,3% до 9,3%, застосування соціальних пільг більше, ніж 5 тисячам мешканців міста.

Таблиця 28. Наявні в місті вільні земельні ділянки, призначені для ведення господарської діяльності

Адреса, стислий опис, призначення	Власник (власники – із зазначенням частки)	Площа (м ²)
розташована в районі грязелікарні „Мойнаки”. Зі сходу ділянка межує з вул. Полупанова, з південної сторони – з територією станції юних техніків і парковою зоною, з півночі – грязелікарнею „Мойнаки”, із заходу – територією санаторію «Батьківщина». Земельну ділянку пропонується використовувати під житлову забудову.	комунальна власність територіальної громади міста	14000
розташована в західній курортній зоні міста на відстані 1200 метрів від узбережжя Чорного моря. Зі сходу межує з тенісними кортами, на півдні - з пансіонатом «Росія», з північної сторони - з проспектом Леніна і територіями озера «Мойнаки». На заході розташовані охоронні території озера «Мойнаки». Земельну ділянку пропонується використовувати для будівництва міні-пансіонату або курортного готелю.	комунальна власність територіальної громади міста	17000
розташована в південно-східній курортній зоні, безпосередньо межує з узбережжям Чорного моря. З півночі ділянка обмежена залізницею, зі сходу – автодорогою Сімферополь – Євпаторія, на заході розташована приватна забудова, на півдні - берег Чорного моря. Земельну ділянку пропонується використовувати для розміщення кемпінгів	комунальна власність територіальної громади міста	43000
розташована в західній частині міста. Зі сходу ділянка обмежена вулицею 60 років ВЛКСМ, з південної сторони - землями грязелікарні «Мойнаки», з півночі межує з вул. Інтернаціональна і дорогою у напрямі до с. Уютне, із заходу до ділянки прилягають охоронні землі лікувального озера «Мойнаки». Земельну ділянку пропонується використовувати під будівництво житлового мікрорайону	комунальна власність територіальної громади міста	72000
розташована в північній західній частині міста. Зі сходу розташовані пахотні землі, з півдня знаходяться охоронні землі озера «Мойнаки», з півночі ділянка обмежена дорогою у напрямі до с. Мирне, а із заходу прилягає територія АК «Космос». Земельну ділянку пропонується використовувати під будівництво житлового мікрорайону або приватної забудови.	комунальна власність територіальної громади міста	360000

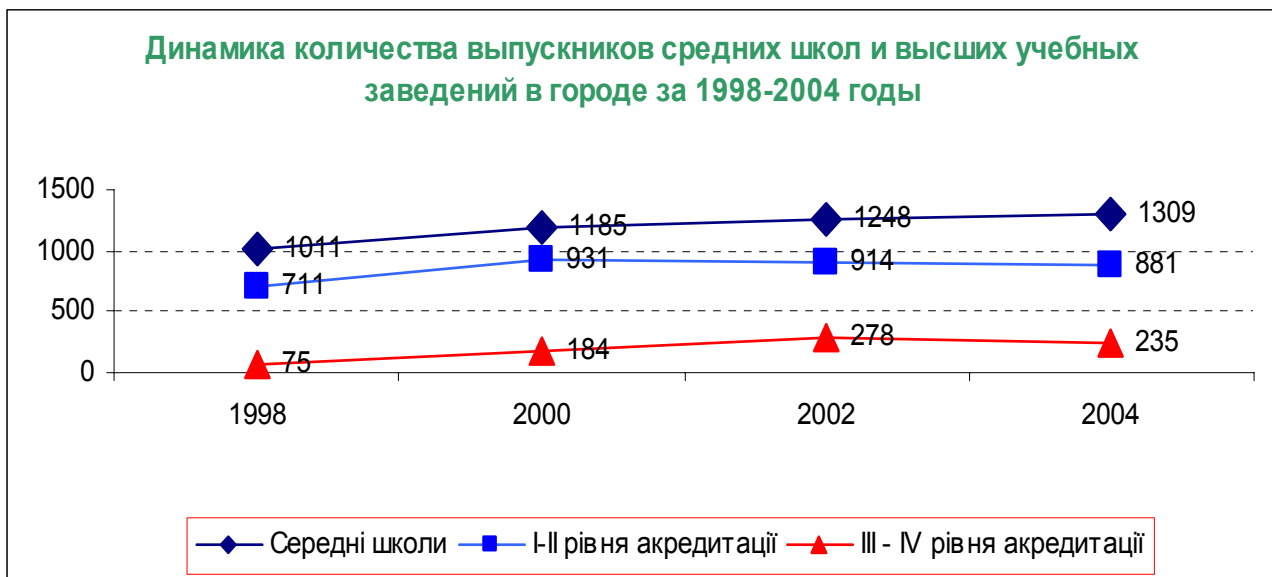
розташована в північній частині міста. З півдня знаходиться пустир, за яким починається масив 8-го мікрорайону міста і далі простягається на схід до проспекту Перемоги, із заходу - межує з тепличним господарством, а з півночі - з дорогою у напрямі селища Мирне. Земельну ділянку пропонується використовувати під будівництво житлового мікрорайону	комунальна власність територіальної громади міста	15000
розташована в східній частині міста. Із заходу межує з територією ПТУ, з півдня знаходиться автодорога Сімферополь - Євпаторія, з півночі і сходу - пустирі. Земельну ділянку пропонується використовувати під будівництво житлового мікрорайону, можливо будівництво котеджів.	комунальна власність територіальної громади міста	260000
розташована в південно-східній курортній частині міста, в пляжній зоні на узбережжі Чорного моря. З півночі земельна ділянка обмежена автодорогою Сімферополь – Євпаторія, зі сходу межує з розважальним комплексом «Сонечко», на заході знаходиться пляж, на півдні – Чорне море. Земельну ділянку пропонується використовувати під будівництво кемпінгів та пляжних споруд	комунальна власність територіальної громади міста	51600
розташована в південно-східній курортній частині міста в 100-150 м від узбережжя Чорного моря. З півночі земельна ділянка обмежена залізницею Сімферополь- Євпаторія, зі сходу - залізничною станцією «Сонечко». На заході – вільна територія, на півдні проходить автодорога Сімферополь - Євпаторія, за якою починається берегова смуга. Земельну ділянку пропонується використовувати під будівництво кемпінгів.	комунальна власність територіальної громади міста	60000
розташована в південно-східній курортній частині міста в 100-150 м від побережжя Чорного моря. З півночі земельна ділянка обмежена залізницею Сімферополь- Євпаторія, із заходу - залізничною станцією «Сонечко». Зі сходу ділянка межує із с. Прибрежна, а з півдня - автодорогою Сімферополь- Євпаторія, за якою починається берегова смуга. Земельну ділянку пропонується використовувати під будівництво кемпінгів.	комунальна власність територіальної громади міста	63000

Заклади суспільного користування та інфраструктура

Таблиця 29. Випускники навчальних закладів – середніх, вищих

Тип, назва навчального закладу (середні школи – разом)	1996	1998	2000	2002	2004
Середні школи	737	1011	1185	1248	1309
Вищі навчальні заклади					
I-II рівня акредитації	776	711	931	914	881
III - IV рівня акредитації		75	184	278	235

у т.ч.					
1. Медичне училище	143	129	106	144	137
2. Професійно-технічне училище №19	190	164	283	255	285
3. Професійно-технічне училище №36	203	238	262	233	235
4. Професійно-технічне училище №46	240	180	210	214	160
5. Коледж економіки і менеджмента			70	68	64
6. Філія МАУП				23	33
7. Учбово-консультативний центр Черкаського інститута управління			12	24	29
8. Харківський інститут ринкових відносин					37
9. Національний університет ВС МВС України		75	110	100	118
10. Євпаторійський педагогічний факультет КГГУ			62	85	80
Східно-український Національний університет				46	56

У 4 державних вищих навчальних закладах I - II рівня акредитації навчається понад 1500 учасників за 20 спеціальностями. У семи недержавних вищих навчальних закладах III - IV рівня здобувають освіту понад 800 студентів за 15 спеціальностями, готуються фахівці для галузей туризму, освіти, медицини, підприємства, будівництва, торгівлі

Таблиця 30. Місткість лікарень

Лікувальна установа	Кількість ліжок
Міська лікарня	495
Міська дитяча лікарня	180
Пологовий будинок	120
Міська лікарня №2	85

Таблиця 31. Енергоспоживання (на рік)

	1998	2000	2002	2004
Електроенергія (МВт-год), у тому числі:	203,4	196,8	216,7	225,6
- населення	31,08	40,44	37,02	51,19
- підприємства	171,3	156,4	179,7	174,46
Проектна потужність				
Газ (тис. м ³)	*	*	77493	92437
Проектна потужність				
Питна вода (тис. м ³)		21597	21535	21221
Проектна потужність				
Опалення (Гкал), у тому числі:	*	188,3	149,6	188,1
- населення	*	155,6	118,7	160,2
- підприємства	*	32,7	30,9	27,9
Проектна потужність	*	315,9	323,9	320,1

Зростання споживання електроенергії пояснюється стабільною подачею, відсутністю планових відключень, зростання кількості індивідуальних джерел опалювання. Зменшення споживання питної води виникає із-за продовження режимної подачі води та установою прикладів обліку постачання води (водоміри).

Таблиця 32. Облік дорожнього руху (якщо такий здійснюється), 1990 і 2004 рр.

Пункт (перехрестя, міст, вулиця тощо), де ведеться облік	Автомобілів			Важкі транспортні засоби та трейлери		
	2000	2002	Різниця, %	2000	2002	Різниця, %
Кількість автомобілів	15840	16193	0,022285	1517	1997	31,64%

Послуги по перевезенню населення здійснюються трамвайним, морським і автомобільним транспортом. У цій сфері працює понад 1,5 тис. осіб. Перевезення електротранспортом щорічно складають понад 15 млн. осіб, з них пільгової категорії 5 млн. осіб.

Таблиця 33. Громадський транспорт

Автомобільний транспорт

	1996	1998	2000	2002	2004
Перевезено пасажирів, тис.	6951,2	4298,3	5661,1	7664,8	7677,6
Сумарна довжина маршрутів, км	182,7	182,7	266,5	342,5	342,5
Кількість маршрутів	8	8	12	15	15
Пасажиरोоборот, млн. Пас.км	24,9	98	124,6	157,8	182,3

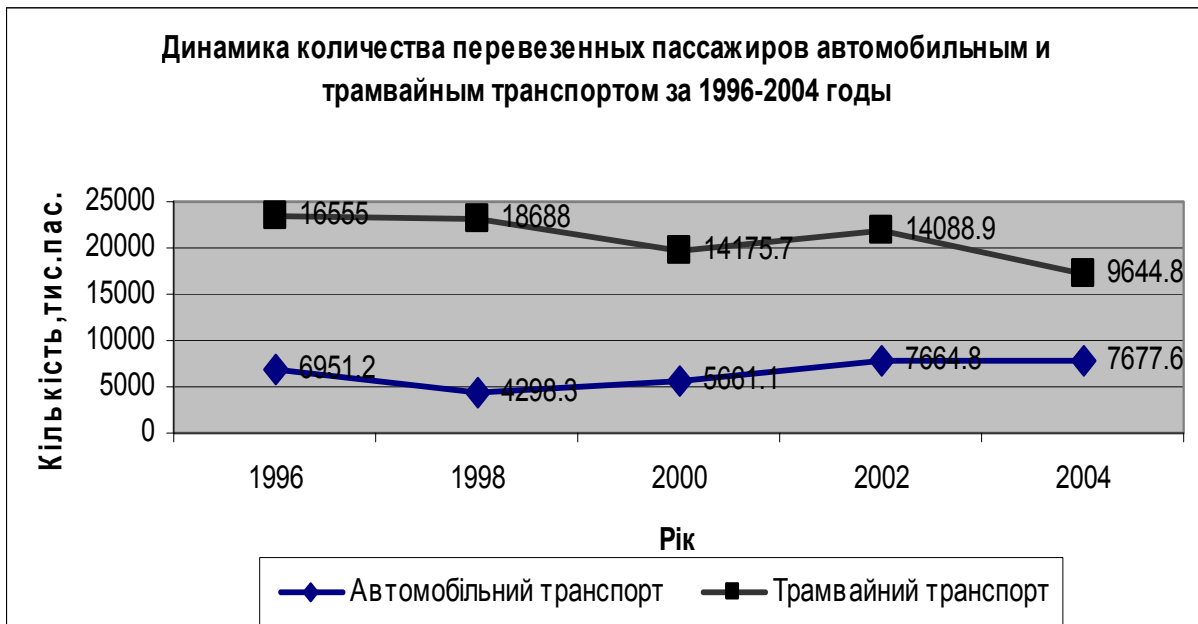
Трамвайний транспорт

	1996	1998	2000	2002	2004
Перевезено пасажирів, тис.	16555	18688	14175,7	14088,9	9644,8
Сумарна довжина маршрутів, км			20	20	20
Кількість маршрутів	3	3	4	4	4
Пасажиरोоборот, млн. Пас.км	*	*	31,2	31	17,9

Морський транспорт

	1996	1998	2000	2002	2004
Перевезено пасажирів, тис.	69	61,5	57,4	61,8	62,4
Сумарна довжина маршрутів, км					
Кількість маршрутів					
Пасажиरोоборот, млн. пас.км			1	1	1,7

Динамика количества перевезенных пассажиров автомобильным и трамвайным транспортом за 1996-2004 годы

Атмосфера

Таблиця 34. Забруднення повітря

Місяць або квартал	1992			1996			2000			2004		
	SO ₂	NO _x	Пил	SO ₂	NO _x	Пил	SO ₂	NO _x	Пил	SO ₂	NO _x	Пил
Гранично допустимий вміст	0,015	0,006	0,06	0,039	0,028	0,05	0,03	0,022	0,034	0,027	0,022	0,014
	0,05	0,04	0,15									

Утилізація відходів

Таблиця 35. Обсяг вироблених відходів (за 2004 рік) та вартість утилізації

Тип відходів	Кількість (т)	Вартість (тис. грн.)
Змішані побутові відходи		
Відходи, що піддаються компостуванню	61,477	
Сміття з вулиць	18,3	
Інші пластмаси	36	
Скло	420	
Інші відходи, що не піддаються компостуванню	1330	
Цегла		
Електротехнічні відходи		
Сміття з ринків		
Фарби, смоли, клеї		
Стічні води (тис. м ³)	37,5	
Дощова вода (тис. м ³)		

ТУРИЗМ

Таблиця 36. Кількість гостей

	Відвідуваність					
	1997	2000	2001	2002	2003	2004
Місто		191000	193000	193763	194500	232000
Область		371200	418500	480400	568100	0
Україна	1539000	1729000	1904000	1963000	2513000	

Під кількістю гостей м. Євпаторія розуміється чисельність відпочиваючих у санаторно-курортних закладах, кількість яких суттєво не змінюється на протязі багатьох років. Приріст по Євпаторії виникає тільки у зв'язку збільшення тривалості курортного сезону (у порівнянні з минулими роками).

У показниках Криму відображена вся чисельність відпочиваючих, у т.ч. в готелях, кемпінгах та інших туристичних закладах, кількість яких постійно зростає.

Санаторно-рекреаційна галузь є однією з високорентабельних галузей народного господарства. Її ефективний розвиток протягом десятиріч дозволив місту одержати сучасний розвиток (місто-одне з найкращих у Криму по рівню розвитку соціальної сфери). Однак, слідє відмітити, що у порівнянні з 1987р. кількість санаторних закладів зменшилась на 18 одиниць. У 80-ті роки в оздоровницях міста відпочивали понад 300 тис. осіб, крім того, понад 800 тис. самодіяльних рекреантів.

Аналізую ситуацію по вартісти путівок слід відмітити, що ріст цін впродовж 5 років складає приблизно 23%, найбільший ріст у 2003р. - 17%. Позитивною тенденцією є збільшення обсягу додаткових послуг. За 5 років показник виріс в 3 рази., у 2000р. він склав 7 млн.грн., 2004р. -19,7 млн.грн. Збільшення наданих послуг в свою чергу привело к зростанню робочих міст.

Так, в галузі в 2000 р. працювало 9600 осіб, а в 2004 р. кількість працівників складає 11297 осіб, ріст складає 17%.

Від результатів фінансово-хозяйственої діяльності санаторно-курортних закладів за 5 років в бюджети різних рівней надійшло 85 млн.грн., ріст складає 47%.

Таблиця 37. Можливості для розміщення гостей у готелях, пансіонатах, турбазах тощо

Заклад	Кількість ліжок	Річна заповнюваність, %
1.Республіканський дитячий санаторій "Брігантіна"	300	
2.Медичний реабілітаційний центр МВС	320	
3.ДСОЦ "Дружба"	1620	
4.Об'єднаний санаторій "Євпаторія" СБУ	842	
5.Дитячий санаторій "Оздоровниця"	570	
6.Санаторій "Іскра"	260	
7.Дитячий санаторій "Лучезарний"	250	
8.Медичний центр "Медики-Чорнобілю"	380	
9.ТОВ санаторій "Орен-Крим"	550	
10. санаторій "Орлятко"	510	
11.санаторій "Первомайський"	140	
12.ДП "Санаторій "Перемога"	516	
13.ДП "Санаторій "Прибій"	230	
14.ДП "Клінічний санаторій "Примор'є"	460	
15."Прометей" ДСК ЗАТ"Волна"	1000	
16.Санаторій "Батьківщина"	210	
17.ТОВ пансіонат "Тропіки"	реконструкція	
18.Дитячий медичний реабілітаційний центр МВС України "Смарагдовий"	250	
19.Дитячий клінічний санаторій "Зміна"	220	
20.Санаторій "Сонячний" ЗАТ "Волна"	550	
21.ДП "Дитячий підлітковий санаторій "Тавріда"	310	
22.Санаторій "Таврія" ЗАТ "Волна"	500	
23. ДП "Санаторій "Ударнік"	407	
24.ЗАТ "Дитячий медичний центр "Чайка"	1300	

25.Республіканській дитячий клінічний санаторій "Чайка"	410	
26.Санаторій "Ювілейний"	550	
27.ДП санаторно-курортний лікувальний центр "Феміда"	500	
28.Центральний дитячий клінічний санаторій МО України	900	
29.Санаторій ім.Крупської	300	
30.ТОВ "Дитячий санаторій "Приморський"	620	
31.Санаторій ім.Н.А.Наговіціна		
32.ДП "Хімтек"	реконструкція	
33.ЗАТ "Санаторій "Геліос"	514	
34.Дитячий санаторій ім.Сакко і Ванцетті	210	
35.Дитячий санаторій ім.Т.Г.Шевченко	360	
36.Санаторій-ДСОЦ "Мрія"	950	
37.Лікувально-оздоровчий комплекс "Трьохгорка"	130	
38.Дитячий оздоровчий комплекс "Рябінка"	351	
39.Російський санаторно-реабілітаційний центр для дітей-сірот і дітей, залишившихся без попечіння батьків	240	
40.Пансіонат "Планета"	284	
41.Санаторій -ДОК "Роднічок"	550	
42.Оздоровчий лікувальний центр-пансіонат "Південний"	622	
43.Пансіонат "Космос"	300	
44.Пансіонат-ДОТ "Променістий"	820	
45.Пансіонат "Магістраль"	200	
46.ТОВ "Пансіонат "Орбіта"	105	
47.Санаторій "Алмазний" для дітей та батьків	530	
48.ТОВ "Казка"	50	
49.Оздоровчий комплекс "Будівельник"	636	
50.Євпаторійський дитячий центр "Фотон"	400	
51.Пансіонат для батьків с дітьми ім.Ю.А.Гагаріна	1128	
52."Маяк"	реконструкція	
53.База відпочинку УООР	42	
54.ДОТ-пансіонат "Золотой берег"	436	
55.ДОЛ-пансіонат "Росія"	530	
56.ДОТ "Червоні паруса"	680	
ДОТ "Перелина"	450	
57.ДСОЦ "Маяк"	1550	
59."Меркурій"	480	
60.ДОТ "Салют"	360	
61.ДОТ "Сокол"	410	
62.ТОК"Євпаторія"	1000	
63.ДОК "Троянда"	450	
64.ДОК "Юність"	900	
65.ДОТ "Піонер"	800	
66.Готель "Апогей"	45	
67.Готель "Крим"	70	
68.Туристично-екскурсійний комплекс "Євпаторія"	729	
69.ГТК "Хвиля"	72	
70.АП ФОК "Спартак"	40	
71.Готель ЧП Юпітер	100	
72.Готель "Україна"	150	
73.Готельний комплекс "Корона"	255	

74.Готель "Юліана"	220	
75.База відпочинку АП Курортні послуги	100	
76.База "Дельфін"	120	
77.Мотель "Конкор"	120	
78.Готель "Дольче-віта"	40	
79.Готель "Ліана"	40	
80.Готель "Гріфон"	30	
81.Готель"Визіт"	35	

Таблиця 38. Місткість споруд культурно-спортивного призначення

Споруда	Скільки відвідувачів вміщує	Події чи заходи, що викликають найбільший приплив гостей
Палац спорту	700	Спортивні змагання
Міський театр імені О.С. Пушкіна	650	Виступ артистів, співаків
Міжнародний дитячий центр "Золотий ключик"	275	Проведення спектаклів, фестивалів
Кінотеатр "Ракета"	500	Перегляд фільмів
Кінотеатр "Якорь"	300	Перегляд фільмів
Національний центр параолімпійської і дефлімпійської підготовки та реабілітації інвалідів	350	Проведення спортивних змагань
Міський центр дозвілля	230	Проведення концертів
Концертний зал "Відпочинок"	1200	Виступ артистів, співаків
Разважальний комплекс "Сонячко"	300	Виступ артистів, співаків

ЦІЛІ РОЗВИТКУ МІСТА

Таблиця 39. Планована інвестиційна діяльність у місті до 2008 р.

Проект	Кошторисна вартість (млн. грн.)	Джерело фінансування
1. Програми розвитку туризму:		
"Туристичний маршрут по середньвіковому історичному місту"	6,2	кошти місцевого бюджету
"Малий Іерусалим"	6,3	кошти державного і місцевого бюджетів
2. Реконструкція будинку і будівництво готельно-ресторанного комплексу		ЗАО "Балтранс"
3. Реконструкція старої будівлі і будівництво готеля		ООО ПМС-Стрій
4. Будівництво готельно-торговельного комплексу		Ч/п Кааберле В.А.
5. Будівництво рекреаційно-оздоровчого		ЧП "Бджола"

комплекса		
6. Будівництво торговельного центру		ЧП Пенкова
7. Реконструкція літнього кінотеатру і будівництво центра сімейного дозвілля		Чп "Пьер+"
8. Будівництво оздоровчо-рекреаційного центру поблизу озера Мойнаки		ЧП "Гєя-XX1"
9. Будівництво готеля		ЧП Борісов
10. Будівництво пансіонату		ЧП "Пилігрім"

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МІСТА

Місто Євпаторія розташоване у південно-західній частині степового Криму на узбережжі Євпаторійської бухти мілководної Каламітської затоки Чорного моря. Сприятливий клімат, цілющі грязі, рапа, мінеральна вода, пляжі з дрібним піском, дрібно-водне узбережжя моря, яке швидко прогрівається сонцем і безпечно для купання дітей – сполучення цих факторів робить Євпаторію унікальним курортом державного значення.

Місто Євпаторія – місто з давньою 25-віковою історією, з чудово збереженими пам'ятниками античності: грецькими і скіфськими селищами „Керкінітіда” і „Чайка”, унікальними середньовіковими мечетями „Джумаджамі”, „Теккіє-Дервішів”, турецькими банями. Прикрасою історичної зони забудови з'являються старовинні культові споруди – серед них вірменко-грекогрегорійська церква. Велику цінність для Євпаторії і для всієї світової культури представляє комплекс караїмських кенасс - культових будинків давнього малочисельного народу тюркської гілки – караїмів. Збереглися пам'ятники архітектури більш пізнішого часу: німецька Кир-ха, грецька церква святого Іллі-пророка, єврейська синагога, мусульманські мечеті, побудовані в ХІХ сторіччі, що дозволяє зберегти особливий неповторний облік міста, а в перспективі створити історико-культурний заповідник з

національними етнографічними центрами караїмів, німців, євреїв, греків, вірменів, кримських татар.

Одним з найкращих театрів Криму є міський театр імені О.С. Пушкіна. Будинок побудований в 1910 році і з того часу експлуатується без капітального ремонту.

Адміністративно-територіальне поділення Євпаторійської міської ради вміщує місто республіканського значення (м. Євпаторія) и 3 поселення міського типу (Заозерне, Мирний і Новоозерне). Усе населення міської ради міське.

Населення міста станом на 01 серпня 2005 року складає 122 тис. чоловік (постійне – 119 тис.чол), у тому числі м. Євпаторія – 106,4 тис.чол.

Кількість працюючих у всіх сферах економічної діяльності складає 50,3 тис.чол.

Місто - курорт розвивається відповідно Державної програми розвитку Всеукраїнської дитячої оздоровниці – курорту Євпаторія на 2004 – 2010 роки. Метою Програми є створення в м. Євпаторії – одному з найпопулярніших лікувально-оздоровчих центрів України, сприятливих умов для розвитку матеріально-технічної бази санаторно-курортного і туристичного комплексу, у тому числі шляхом приватизації об'єктів незавершеного будівництва, залучення вітчизняних та іноземних інвестицій.

На протязі 2004 року в місті працювали 65 санаторно-курортних і оздоровчих закладів з загальною кількістю ліжок-місць 28284, в яких відпочили понад 200 тис. осіб, у т.ч. 87,6 тис. дітей, що встановлює 44,8% загальної чисельності. По кількості санаторно-курортних і оздоровчих закладів, їх місткості, Євпаторія знаходиться на другому місті у Криму (після Ялти).

На базі євпаторійських оздоровниць проводиться велика наукова робота – тут створено український НДІ дитячої курортології та фізіотерапії, відкрито кафедру педіатрії Кримського медінституту.

Показниками для направлення на Євпаторійський курорт є захворювання органів дихання, периферичної нервової системи, ендокринологічними, гінекологічними, гематологічними та дерматологічними захворюваннями. Вчені і лікарі курорту внесли вагомий вклад в розробку і впровадження в курортну практику методик лікування таких тяжких дитячих захворювань, як кістковий туберкульоз, наслідки поліомієліту і дитячого церебрального паралічу, захворювань органів опори і руху, ревматичних хвороб.

Розвиток туризму в місті впродовж останніх років характеризується позитивною динамікою та відбувається у контексті розвитку всієї туристичної галузі, яка, окрім туристичних підприємств, включає підприємства сфери послуг та громадського харчування, які орієнтовані на задоволення потреб як відвідувачів, так і мешканців міста.

Економіка міста представлена широким спектром галузей міського господарства, а саме: промисловість, будівництво, транспорт, зв'язок., торгівля.

Структура індустрії міста тісним образом пов'язана з курортом. Основа промисловості міста – харчові підприємства. Їх продукція: хлібобулочні, кондитерські вироби, м'ясомолочна продукція, вино, пиво, безалкогольні напої та інше. Розвиток харчового виробництва передбачався у таких обсягах, які б у максимальній мірі забезпечували продуктами харчування, як жителів міста, так і відпочиваючих.

Місто з'являється досить потужним транспортним вузлом Автономної Республіки Крим. Євпаторія має залізничний вокзал, товарну станцію, морський вантажно пасажирський порт, трамвайний парк, один з найкращих автовокзалів Криму. Автомобільний транспорт має розвинуту мережу вантажних і пасажирських маршрутів. Основний вид міського транспорту – трамвай, на його долю припадає 60% перевезених пасажирів. Із-за відсутності коштів не проводилось оновлення подвижного складу, 44% трамваїв знаходяться в експлуатації з 1957 року і вже втричі відпрацювали технічний ресурс. Для оновлення трамвайного парку необхідно майже 20 млн.грн., також необхідно провести капітальний ремонт 5 км. трамвайної колії і винос трамвайного депо із курортної зони. Вартість будівництва нового депо коштує 30 млн.грн.

Народна освіта міста показана 17 загальноосвітніми школами, 2 приватними школами, трьома профтехучилищами та медичним училищем, 11 вищими закладами.

Охорона здоров'я населення, лікування здійснюється лікувальними закладами: міські лікарні, поліклініки, пологовий будинок. Ліжковий фонд складає понад 900 койок, або 68,6 на 10000 мешканців. Окрім надання кваліфікованої допомоги амбулаторно надається допомога такими фахівцями як гематолог, генетик, нефролог, алерголог, пульмонолог.

Життєдіяльність міста забезпечують підприємства Євпаторійський філіал орендного підприємства „Кримтеплокоммуненерго”, Євпаторійське управління експлуатації газового господарства ВАТ „Кримгаз”, Євпаторійське виробниче підприємство водопровідно-каналізаційного господарства ВП „Кримводоканал”.

Місто в цілому задовільно забезпечено всіма видами енергоносіїв і послуг що подаються енергопостачальними підприємствами, за винятком забезпечення споживачів міста гарячим водопостачанням, яке здійснюється нерегулярно.

Щорічно Євпаторійським підприємством водопровідно-каналізаційного господарства реалізується мешканцям міста понад 9 млн.м3 питної води. На балансі підприємства 404,5 км водопровідних і 200 км каналізаційних сітей,

яки потребують капітального ремонту. Теплове господарство має 26 котелень і 106 км теплових сітей. ЄФ ОП „Кримтеплокомуненерго” випрацьовується більш 174 Гкал теплової енергії.

Для покращення тепло-, водопостачання і взаємодії з іншими комунальними службами планується перевести ці організації у комунальну власність міста відповідно Закону України „О місцевом самоврядуванні”.

З метою залучення інвестицій виконавчим комітетом міської ради підготовлений перелік вільних земельних ділянок міста для реалізації інвестиційних проектів і розташований на сайті виконавчого комітету міської ради.

Стан навколишнього природного середовища міста – курорту Євпаторії вигідно відрізняється від інших регіонів Криму. За даними Міністерства охорони здоров'я України, Державного комітету зі статистики, Євпаторія одне із самих чистих міст в екологічному і санітарно-епідеміологічному відношенні.

Подальше покращення довкілля направлене в першу чергу на охорону і відновлення природних лікувальних факторів. Перш за все прибережна акваторія моря, піщане узбережжя, захист і охорона лікувальних, рапо-грязєвих озер.

Позитивне рішення екологічних проблем тісно зв'язане з водоспоживанням і використанням питної води. Місто забезпечується питною водою з артезіанських свердловин, для дезінфекції якої використовується стерилізатор питної води з ультрафіолетовим опроміненням. Однак, у даний час, місто відчуває гострий дефіцит у питній воді, особливо в літній період, тому необхідно будівництво резервуара-нагромаджувача для питної води.

Реконструйовано 5км самотічного колектора, побудовани резервуари чистої води. Введена в експлуатацію установка доочищення стічних вод з закордонною технологією, яка підвищує ступень очистки стоків до 96% і дає можливість повторно використовувати очищену воду для технічних цілей.

Міські очисні споруди з повним циклом очищення стічних вод працюють стабільно без перевантажень, при проектній потужності 63 тис. м³/доб фактично надходить 30 тис. м³/доб. Щорічно здійснюються заходи щодо поліпшення роботи очисних споруд, що підвищило ефективність очищення стічних вод до 96-98 %. Але існує проблема, яка зв'язана зі зносом каналізаційного колектора, необхідно терміново провести ремонт трубопроводу від каналізаційних насосних станцій до очисних споруд, щоб виключити імовірність аварійних викидів у курортній зоні. Так саме необхідно вирішити питання з будівництвом зливної каналізації. У місті відсутня єдина мережа зливної каналізації, а існуючі розрізнені ділянки працюють без очисних споруд зі скиданням стічних вод у море.

Статистичні дані свідчать про стабілізацію викидів шкідливих речовин в атмосферу від стаціонарних джерел забруднення. У загальному обсязі викидів, що пройшли по АРК, питома вага м. Євпаторії складає 1,0 %. З метою зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферу практично всі котельні переведені на газ, автотранспорт поступово переводиться також на заправлення стиснутим газом, всі автозаправки винесені в промислову зону міста. Додатково, з метою зниження викидів забруднюючих речовин в атмосферу, необхідно провести реконструкцію об'єктів теплогазопостачання.

Крім робіт, пов'язаних з охороною водяного і повітряного басейнів, у місті проводиться величезна робота по запобіганню забруднення ґрунту і ґрунтових вод. Організовано пункти по прийому вторинної сировини, шин. В даний час у місті ведеться робота по заміні світильників із ртутними лампами на світильники з прогресивними енергозберігаючими лампами, що не входять у перелік шкідливих відходів. Міський полігон ТПВ, площею 28 га, розрахований на термін експлуатації до 2005 р., надалі необхідно передбачити будівництво сміттєпереробного заводу, щоб не відводити додаткову площу під смітник.

Особлива увага приділяється питанням, пов'язаним з охороною навколишнього природного середовища, збереженням наявних парків, скверів і інших об'єктів зеленого будівництва. Загальна кількість зелених насаджень у границях забудови міста в розрахунку на одного жителя складає 218 м², загальний відсоток озеленення території міста дорівнює 31,7 %. Необхідно проводити подальшу роботу по відбудові парків і скверів міста, лісосмуги навколо міста.

Незважаючи на загальний позитивний результат, залишається невирішеною проблема стану берегової смуги міста-курорту, природоохоронними службами відзначається неухильне скорочення пляжної смуги, на багатьох ділянках євпаторійського узбережжя пляжі зникли практично цілком.

Діючим генеральним планом міста передбачається будівництво слідуєчих об'єктів: в південно західній зоні – центр обслуговування курортної зони, культурно-просвітні заклади, підприємства харчування; поблизу озера Мойнаки – адміністративно-ділових закладів, спецшколи, поліклініки, лікарні, диспансеру, станції швидкої допомоги, спортивного комплексу; в південно-східній зоні – грязелікарні, підприємств торгівлі, пожежного депо, котельної.

Пріоритетом інвестиційної політики є соціальна спрямованість. Бюджетні кошти направляються на будівництво об'єктів газифікації, енергопостачання, водопостачання, реконструкцію вулиць міста, життєобеспечення міст компактного проживання депортованих осіб.

На найближчу перспективу в місті плануються основні напрями інвестиційної діяльності:

- реалізація проекту по будівництву сміттяпереробного заводу, збору і переробки відходів;
- реалізація проекту по реконструкції, модернізації грязелікарні „Мойнаки”;
- реконструкція і модернізація виробництва пива і безалкогольних напоїв та інші.

Реалізація інвестиційних проектів і програм передбачає використання усіх джерел фінансування – державного, республіканського, місцевого бюджетів, позабюджетних коштів, власних коштів підприємств і приватних осіб, коштів міжнародних донорських закладів і добродійних фондів.